

leer op, dat omgevat, dat staan een ander, waarin de openbaarde, wij hetelidde de leeuwen den zondeval t uitdrukke-akte het wild en aard. Dat ping nog niet in roof levend t Gen. 1:30. en aan al het het krupende levende niet uit tot zijne roofdieren en e kruid leven, zij verschu-ge der zonde ing, die Jesaja, dat eens op baard worden berin en de a en de leeuw (Jes. 11:7). een ontzag-gevonden; een roedsel raakt, hee de orga-als het gebit, den aard van

De waarde dezer ontdekking wordt door Prof. Hubrecht hemelhoog verheven. Door de proevenreeks van Prof. De Vries is eerst, zoo heet het, „de zeer noodige en zeer gewenschte consolidatie aan het gebouw der evolutieverschafte.” Darwin heet de „andere Mozes,” die het beloofde land aanwees, maar „de laatste onmisbare schakel van zijn betoog niet meer tasten mocht.” Prof. De Vries is de Jozua, die ons het land der belofte heeft binnengevoerd, waar de Evolutie profondervindelijk gedemonstreerd kan worden.

Na nemen wij reeds dankbaar acte van de verklaring, dat de Evolutie tot dat deze ontdekking kwam, die nog geen 15 jaar oud is, de „zeer noodige en zeer gewenschte consolidatie” miste; dat de laatste, maar toch onmisbare schakel tot op dat oogenblik ontbrak, en dat de tegenstanders dezer Evolutie-theorie, die er steeds op wezen, dat het gebouw weinig solide was, hoe hoog men ook van zijn innerlijke stevigheid opgef, niet zoo geheel ongelijk hebben gehad.

En of deze ontdekking van Prof. De Vries nu waarlijk de „onmisbare schakel” geeft?

Prof. De Vries heeft op zijn wandelingen tusschen Hilversum en 's Graveland ontdekt — dit is het éénig profondervindelijk bewijs — dat naast de gewone Teunisbloem een andere Teunisbloem bezig was het hoofd op te steken. Deze nieuwe soort Teunisbloem was niet aan kunstceit, maar aan de natuur zelf te danken. Ze was geen „schommelvariante”, want de nieuwe soort bleef constant in haar kenmerken. Proeven later in den hortus genomen, bevestigden dit. Planten uit het zaad dezer nieuwe Teunisbloem gekeekt, vertoonden dezelfde afwijkende eigenschappen als de moederplant. Hier was dus de nieuwe soortvorming op heeterdaad betrapt. De werkplaats der natuur had het bewijs geleverd, dat aan het Evolutiedogma nog altijd ontbrak.

Intusschen, zal dit bewijs iets beteekenen, dan dient te worden aangetoond, dat we in deze nieuwe Teunisbloem niet te doen hebben met een variëteit van dezelfde soort, maar dat een geheel nieuwe soort bloem is ontstaan. Een nieuwe soort niet in dien zin, waarin men bij de kunstceit wel sprekt van een nieuwe soort tulpen of hyacinthen, maar een soort even scherp onderscheiden van de oude Teunisbloem, als bijv. de narcis van het leltje van dalen, de roos van de aster. Eerst dan natuurlijk is het bewijs, dat er nieuwe soortvorming heeft plaats gegrepen, profondervindelijk geleverd.

Of dit zoo is, zullen wij een volgend maal onderzoeken, maar nu reeds kan geconstateerd, hoe uiterst zwak dit bewijs is. Prof. Hubrecht erkent zelf, dat al mocht het gelukken in het plantenrijk soortgelijke profnemingen te herhalen, bij de dieren wereld „voorloopig” hieraan geen denken is. „De werkelijke mutatie waar te nemen, zeide hij, de soortvorming op heeterdaad te betrappen, zooals De Vries het voor zijn Teunisbloemen gedaan heeft, zal in het dierenrijk voorloopig wel tot de „pia vota” blijven behooren.”

Nu is het wetenschappelijk al zeer gewaagd, uit het één feit, dat in het plantenrijk (gesteld dat het beweren juist is) zich één geval van nieuwe soortvorming heeft voorgedaan, af te leiden, dat alle soorten in de planten- en dierenwereld op deze wijze zouden ontstaan zijn. En toch, ook daarbij blijft de Evolutie-theorie niet stil staan. Ze leert niet alleen dat alle planten uit één oorspronkelijke plant, alle dieren uit één oorspronkelijk dierlijk organisme en alle menschen uit één oorspronkelijk onderpaar door soortvorming ontstaan zijn, maar ze loochent ook het principeel verschil tusschen plant en dier, tusschen dier en mensch. Alles, plant, dier en mensch, het laagste en het hoogst ontwikkelde organisme, is ten slotte niets dan een mutatie van het oorspronkelijk protoplasma, de eerste levende stof.

Hoe deze theorie, die heel de levende Schepping omvat, experimenteel bewezen kan heeten, omdat op de Hilversumse heide een nieuw Teunisbloempje ontstond, waarvan het verschil met het oude zoo gering is, dat het volgens Prof. Hubrecht voor min-geofende oogen niet eens valt waar te nemen, mag wel een raaisel heeten.

Een raaisel, dat psychologisch daarin zijn oplossing vindt, dat men gaarne geloof wat men wil.

Mag men doorgaan?

Van verschillende zijden vraagt men ons, of de kerken niet beter doen met het concept-contract inzake de eenheid der opleiding ter zijde te leggen, nu gebieken is, dat een betrekkelijk groot aantal broederen tegen het advies bezwaar heeft.

De agitatie, die tegen het concept-contract in het leven is geroepen, heeft, zoo oordeelt men, alle kans op aanneming van het concept door de generale Synode onmogelijk gemaakt. Al zou ten slotte op de Synode de meerderheid voor het Concept blijken te zijn, deze meerderheid zou toch ter wille der dissenteerende broederen het concept niet mogen doordrijven. Is het dan niet beter, om de rust en vrede te herstellen, dat de Kerken in haar Kerkeraden, classicale en provinciale vergaderingen reeds nu verklaren, afgezien van de vraag, of zij zelf het compromis aannemen, dat het ter wille der afwijkende broederen ter zijde moet worden gelegd? Alleen op die wijze zou het erger kwaad van scheuring in de Kerken voorkomen kunnen worden.

Nu is het ook onze overtuiging, die wij meermalen uitspraken, dat de generale Synode ter wille van de eenheid van opleiding de eenheid der Kerken niet in gevaar mag brengen. Blijkt metterdaad in

Augustus, dat een zeer belangrijk deel onzer Kerken principieel tegen de eenheid van opleiding is, dan heeft de generale Synode het recht en de bevoegdheid niet, om het concept-contract toch aan te nemen. Hoe smartelijk het ook vallen moge, de tweeheid van opleiding zal dan bestendig moeten worden, tot tijd en wijle beter inzicht of de nood der tijden tot eenheid leidt. Over dit punt bestaat geen geschil.

Geheel anders daarentegen staat de zaak op onze kerkeraden, classicale en provinciale vergaderingen. Deze hebben geen beslissing te nemen, of het concept zal aangenomen of verworpen worden. Zoo handelende, zouden zij in de rechten der generale Synode treden en deze feitelijk het werk uit de handen nemen. Waartoe zou de generale Synode saamkomen en onderaanroeping van des Heeren naam de voorstellen overwegen, die zijn ingekomen, wanneer van te voren reeds door de Kerken was voorgeschreven aan haar afgevaardigden, hoe zij stemmen moesten? Men schafte dan de generale Synode af, late de Kerken met meerderheid van stemmen over elk voorstel beslissen en voere het referendum in ons Gereformeerd Kerkrecht in.

Wat de kerken in haar classicale en provinciale vergaderingen alleen doen kunnen is, een voorloopig oordeel over elk voorstel uitspreken. Ze kunnen verklaren, of naar haar overtuiging het voorstel aannemelijk is of niet. De afgevaardigden ter generale Synode ontvangen dan een indruk, hoe de kerken over dit voorstel denken, en kunnen daarmede rekening houden, wanneer de eindbeslissing genomen wordt. Maar natuurlijk moet deze indruk dan ook zoo zuiver mogelijk zijn en moet daarom elke kerk, geheel afgezien van elke andere consideratie, zich uitspreken over de vraag, of zij het voorstel in het profijt der kerken acht.

Gaat men daarentegen in de classicale en provinciale vergaderingen reeds rekening houden met een oppositie, waarvan niemand de juiste omvang en betekenis kent; verwerpt men om deze geheimzinnige oppositie een voorstel, dat men zelf goed en billijk keurt; dan vervalt het men den indruk. Een zeer kleine minderheid, die op zichzelf zonder eenige betekenis is, groeit dan aan niet de snelheid eener lawine. Straks wordt op de generale Synode gerapporteerd, dat zooveel kerkeraden, zooveel classes, zooveel provinciale synoden tegen het voorstel waren, terwijl de feitelijke toestand is, dat deze kerken, classes en provinciale synoden voor het voorstel zijn, maar ter wille van anderen er tegen hebben gestemd. De generale Synode ontvangt zoodoende een gansch onjuisten indruk; ze komt onder de hypnose van getallen, die met de werkelijkheid geheel in strijd zijn, en ze neemt diensgevolge beslissingen, die door de overgrote meerderheid der kerken, hadden zij zich vrij kunnen uitspreken, niet waren gewild.

Reeds om deze reden zouden wij aan alle kerkeraden, classes en provinciale Synoden den ernstigen raad willen geven, om niet ter wille van anderen het concept af te stemmen, maar om naar eigen overtuiging een oordeel uit te brengen, het overlatende aan de generale Synode om een definitieve beslissing te nemen. Alleen zoo is een gezond kerkelijk leven mogelijk.

Maar hier komt in dit speciale geval nog een bijzondere dragreden bij. De oppositie, die tegen het concept-contract het hoofd opstak, vindt zijn oorzaak niet zozeer in het contract zelf. Zoo naief mogelijk bekende een inzender in de Basuin het dezer dagen, dat het concept, toen hij het eerst las, hem gansch aannemelijk voorkwam. Dat kan ook niet anders. Wie het concept gansch onbevooroordeeld leest, zooals het daar ligt, moet toestemmen, dat de Vrije Universiteit tot het uiterste toe concessies heeft gedaan; dat zij schier alle zeggenschap over de Theol. faculteit aan de Kerken heeft afgestaan; dat de rechten en belangen der Kerken in dit concept gewaarborgd zijn op een wijze, die aan de zijde der Kerken niets te wenschen overlaat. Dat de voorstanders der Vrije Universiteit met angstig hart vragen, of haar hoogleraren en curatoren niet te ver zijn gegaan en of op deze wijze van het organisch verband tusschen de Theologische faculteit en de Universiteit nog iets overblijft, verstaan wij ten volle. Maar dat de voorstanders eener kerkelijke opleiding niet tevreden zouden zijn, nu bij alle gewichtige beslissingen het eendoel in de handen der generale Synode is gelegd, ware de ongerijmdheid zelf. De Bos, die jarenlang Curator der Theologische School was en wiens oordeel ten deze een geheel onoverdacht karakter heeft, heeft niet onduidelijk gezegd: de macht der kerkelijke Curatoren over de thans bestaande Theologische school te Kampen kan nauwelijks groter worden genoemd dan de macht, die in dit concept aan de Kerken geschonken wordt.

Niet in de bepalingen van het concept ligt dus de grond der oppositie, maar in hetgeen men eerst openlijk in de pers en daarna in een geheime vergadering te Utrecht, waar tegenspraak onmogelijk was, heeft verspreid. Men heeft door allerlei onjuiste mededeelingen, door verachtmaking van de bedoeling der onderteekenaars, door geruchten, waarvan geen tittel of jota waar was, de gemoederen kunstmatig opgeweekt. Met name heeft hierbij het subsidie-spook dienst gedaan. Wanneer de Kerken haar Theologische School met de Theologische faculteit der Vrije Universiteit verbonden en de Vrije Universiteit straks subsidie aannam van de Overheid en daardoor afhankelijk werd van den Staat, dan werden de Kerken met haar School onder de macht der Overheid gebracht. En daarom was het concept-contract onaannemelijk.

Nu zullen wij op al deze onjuiste geruchten niet ingaan. Prof. Rutgers heeft zich de moeite gegund, aan het

eenige kantoor, waar men afdoende bescheid kan geven, aan te kloppen, en het antwoord, dat hij ontving, en dat thans in de *Heraut* staat afgedrukt, is voldoende om te doen zien, hoe aan eenige staatsinmenging in de zaken der Theol. faculteit bij de Regeering zelfs niet gedacht wordt. Het subsidie-spook is daarmede voor goed van de baan. Het bleek, zooals alle spoken, alleen in de verbeelding te bestaan.

Voor een oppositie, die uit allerlei misverstand is geboren, gaat een dapper soldaat niet terstond op den loop. De generale Synode wordt eerst in Augustus gehouden, en men heeft dus nog vier maanden den tijd om door rustig en kalm betoog de tegenstanders van ongelijk te overtuigen. Ook hier zal de kracht der waarheid de overhand behouden. De tijdelijke opwinding zal bedaren. Het kalm gezond verstand zal zijn recht hernemen. De Kerken zullen zich afvragen, of verwerping van het aangeboden concept-contract niet leiden zal tot de nadeeligste gevolgen juist voor de Theologische School, die men liefheeft en behouden wil.

Want een ding vergete men niet. Wanneer thans van verschillende zijden stemmen opgaan, dat de generale Synode te Arianem niet alleen de Theologische School moet handhaven en bevestigen, maar alle verband met de Vrije Universiteit moet verbreken, haar kandidaten moet noodraken te Kampen herexamen te doen, of nog liever, hun heel den toegang tot den dienst der kerk moet onttrekken, dan deert dit de Vrije Universiteit niet. Zij gaat onder al deze stormen rustig haar weg, vast overtuigd, dat geen generale Synode der Gereformeerde kerken tot zulke gewelddadige maatregelen zal besluiten tegen een Hoogeschool, die de Gereformeerde beginselen op het gebied der wetenschap bepleit.

Maar wel doen zulke stemmen nameloos veel schade aan de Theologische School zelf, wier belangen men aldus meent voor te staan. Die School mag niet de School van een groep, van een fractie zijn, maar moet de School zijn van de kerken al te zaam. De School kan daarom alleen bloeien, wanneer de gezamenlijke kerken haar dragen, steunen met haar gebed en offerande, liefhebben met de liefde van haar hart. Stelt men nu de School vijandig tegenover de Universiteit, die eveneens de warme tegenwoordigheid bezit van een groot deel der kerken; wil men om de School alle verband met de Universiteit verbreken; dan kwetst men de voorstanders der Universiteit in hun heiligste overtuiging. De School, die de School van allen moet zijn, wordt dan een partijschool. In haar belichaamt zich dan het beginsel der scheiding van leeraren en predikanten, die een bepaald richting in onze kerken vertegenwoordigen. Haar kandidaten worden dan alleen aangenomen in de kerken die uit de scheiding zijn voortgekomen. Het partijwezen, met al zijn zonde en verbittering, wordt dan in ons kerkelijk leven ingebracht. De School, die een verenigingspunt moest wezen voor allen, wordt dan de wigge, die onze kerkelijke eenheid splijten doet. En zulke een School mag de liefde van een deel der kerken hebben, maar de liefde van alle kerken krijgt ze niet.

Het is om dat ernstige gevaar, dat onze kerken bedreigt, dat *De Heraut* de aanneeming van het concept-contract aanried. School en Faculteit worden dan saamgesmolten. Aan de Kerken worden alle rechten gewaarborgd, die zij noodig hebben. En met de eenheid van opleiding wordt ook de eenheid van ons kerkelijk leven verzekerd.

Om dien prijs te winnen, mag geen spanning te groot zijn. Daarom geve men den moed niet op, maar ijvere met goede consensie en eerlijke middelen, elk in zijn omgeving, om dat doel te bereiken.

Zonder strijd is nog nooit een overwinning behaald.

Officiële Berichten

Met dank aan den Heere kunnen wij ter kennis van de Zusterkerken brengen, dat Zaterdag 19 April de eerste steen is gelegd van den bovenbouw der nieuwe kerk van de Gereformeerde gemeente te Rotterdam (voorn. Delfshaven). Na voorlezing van de stichtings-oorkonde door onderling Caesar, en na telegrammen verzonden te hebben aan Koningin Wilhelmina, aan den Prins der Nederlanden en aan Minister Kuyper, voerden Ds. S. Datema, en de onderlingen Dalmajer en v. Roon het woord. Het was voor de in zeer grooten getale saamgekomen gemeente een aangename ure.

Namen des kerkeraad:
S. DATEMA, praeses.
J. CAESAR, scriba.

Rotterdam, (Delfshaven) 21 April 1902.

In de Classis Drachten is in hare vergadering van den 22en April peremptoer geëxamineerd en met algemeene stemmen tot den D. d. W. en der H. Sacram. toegelaten de Eerw. heer T. Gerber, bet. pred. te Boornbergum c. z.

Tevens brengt de Classis ter kennis van de Kerken, dat in dezelfde vergadering praeparatoir geëxamineerd is en met algemeene stemmen beroepbaar is verklaard in de Geref. Kerken in Nederland de WelEd. heer cand. A. de Boer, wiens adres is te Drachten.

Namen des Classis
S. IDEMA, scriba.

Opeinde (Small) 22, '02.

Uit het Agendum

der Classis Dordrecht D. V. 30 April a.s.

10b. Voorstel Brussel: De Provinciale Synode der Gereformeerde Kerken van Zuid-Holland, met leedwezen verstaande, dat door de deputaten, benoemd in zake het bekende graven tegeen art. 36 onzer geloofsbelijdenis, door de Generale Synode van Middelburg, en gecontinueerd door de Generale Synode van Groningen, voor de tweede maal niet voldaan is aan de hun door de Synode gedane opdracht, om een jaar vóór

de te houden vegende Synode, aan de kerken te zenden en advies in zake het bedoelde graven, verzekt aan de Synode:

1. een ernstig onderzoek in te stellen naar de oorzaak van dat verzuim;
2. over te gaan tot wegneming uit onze belijdenis een eene leer aangaande de overheid, die door zoo goed als alle Gereformeerde Kerken gezant wordt in strijd te zijn met Gods Woord;
3. in de belijdenis der Gereformeerde Kerken te willen neerschrijven, welke, naar Gods Woord, de rechte verhouding is tusschen Overheid en Kerk.

11. Voorstel Dordrecht C: De Kerkeraad der Geref. kerk Dordrecht C verzoekt de classis te willen voordien in den dienst des Woords in hunne Gemeente vanaf 11 Mei tot einde Juni behalve de Pinksterdagen.

Oproeping der Deputaten van Z.-Holland voor de kas van hulpeh. studenten.

Naar aanleiding van onderscheidene vragen, bij ondergetekende ingekomen, in gevolge de oproeping tot een vergelijkend examen voor hen, die naant. hulp begeren om opeleid te worden voor den dienst des Woords, worde hier het volgende opgemerkt, wij het niet wel doenlijk is met ieder afzonderlijk te corresponderen.

1. Geen andere bepaling van leeftijd is er, dan dat die niet hooger zij dan 23 jaar.
2. Geesicht wordt niet, dat men belijdend lid zij.
3. Ondersteuning wordt ook verstrekt aan hen, die nog geen student of gymnasiast zijn.
4. Finant. hulp wordt naar behoefte verleend.
5. De vereichte attesten van Kerkeraad en twee doktoren moeten niet bij het vergelijkend onderzoek, maar zoo spoedig mogelijk bij den ondergetekende worden ingezonden.

Namen des op. voornemd:
F. A. v. D. HEYDEN GEN.

Onderwater, April 1902.

Buitenland.

Deutschland. Euthanasia.

Onlangs werd in het koninkrijk Saksen een wetsvoorstel ingediend, dat gelukkig werd afgestemd. Het had ten doel om aan de geneesheeren de vrijheid te geven, iemand met een ongeneeslijke ziekte op zijn verzoek een zachten dood te laten sterven. Dat zulk een wetsvoorstel in Saksen gedaan wordt, behoelt ons niet te verwonderen, omdat in dit land het aantal zelfmoorden, percentsgewijze genomen, het sterkst is van de geheele wereld. In het heidensche China bestaat de wet, dat iemand zich van zijne vrouw kan laten scheiden, wanneer deze aan een ongeneeslijke ziekte lijdt. Men heeft in Saksen het heidensche China willen overtreffen, door de lijders aan ongeneeslijke ziekten de gelegenheid te verschaffen, volgens de regelen der medische wetenschap, zelfmoord te plegen. Men noemt dit *Euthanasia*. De voorstanders van euthanasia willen ongeneeslijken, die een einde maken aan hun leven, dan ook niet van zelfmoord beschuldigen. Zij hebben een einde gemaakt aan een leven, dat naar hun beschouwing voor hen zelve en anderen ondraaglijk is geworden. Men tracht zelfs deze schandelijke goddeloosheid met een schijn van godsvrucht goed te praten, door te zeggen: „het kan Gods bedoeling niet zijn, dat een mensch een zoo verschrikkelijk lijden zou ondergaan, dan ten slotte toch op den dood uitloopt. God is barmhartig en liefdevol. Hij zal het niet kwalijk nemen, wanneer een mensch zich van zijn lijden verlost.” Er wordt, om deze goddelooze dingen goed te praten, geredeneerd uit een begrip dat men zich zelve vormt om trent God; doch men spreekt niet over den God, die zich openbaar heeft in zijn Woord.

Ook in Italië is de gedachte opgekomen, die in Saksen werd uitgesproken. Zekere Nobel heeft indertijd aan Crispi, toen eerste minister, het voorstel gedaan om te Rome en te Milaan inrichtingen te laten bouwen, waar iemand die zulks begeerde, kon stikken door een soort gas, dat Nobel had niteronden. De menschen moesten eerst een goed maal gebruiken, om vervolgens naar een vertrek te gaan, dat plotseling met het doodelijke gas vervuld werd. Natuurlijk kwam er bij, dat de lijken daarna moesten verbrand worden. Crispi gaf aan Nobel ten antwoord, dat zijn plan wel veel aannemelijk had, doch dat er nog eene te groote partij in Italië liet aan het gouvernement zoo kwalijk nemen, wanneer het nobele aanbod werd aangenomen.

Naar aanleiding van al deze dingen is opgemerkt, dat velen Euthanasia in bescherming nemen, al is het ook, dat men niet in het publiek wil bekend staan voor een voorstander dezer goddeloosheid. Onder de geneesheeren zijn er een groot aantal, die het een weldaad achten, wanneer iemands lijden op deze wijze verlost wordt. Omdat zij dit in hunne gesprekken wel laten doorschemeren, heeft men in vele kringen, bijv. in dagen van cholera epidemie, een onoverwinnelijk afkeer van geneeskundige hulp. Velen die door die ziekte aangetast worden, willen of geen dokter hebben of, wanneer de onthoden geneesheer een geneesmiddel voorschrijft, wordt het door hen niet ingenomen, omdat zij vrezen dat zij door de medicijn zullen vergeven worden.

De evolutie theorie, volgens welke de krachten moeten overblijven om de menscheid verder te brengen, waardoor eigenlijk het bewijzen van barmhartigheid aan armen, ellendigen, hopeloos zieken (van ongeneeslijke ziekten) mag men volgens Gods Woord niet spreken) misdaad wordt, is aan het ontstaan van denkbeelden als die van de voorstanders van Euthanasia niet vreemd.

Dat de goddeloosheid van de mannen van Euthanasia niet alleen door de Schrift, maar ook door de ervaring wordt veroordeeld, wordt bewezen door hetgeen nog niet lang geleden plaats had. Een hoogleraar in de geneeskunde meende te lijden aan maagkanker. Hij nam toon, helaas, de toevlucht tot vergif. Na zijn dood werd het lijk geopend, en het bleek, dat de professor zich vergist had; zijne ambtgenooten kregen althans de overtuiging, dat hij zeer goed had kunnen genezen. Uit al deze dingen blijkt het, dat we aan onze Vrije Universiteit ook een medische faculteit broodnodig hebben.

Zuid-Afrika. Het schrijven van een Duitsch zendeling over het woeden van Engelschen en Kaffers.

In het Aprilnummer van het *Hermannsburg Missionblatt*, worden dingen medegedeeld, waaruit blijkt, dat de Engelschen in Zuid-Afrika evenzeer kennelijk de zending willen verwoesten, als zij trachten de Boeren uit te roeien.

De zendeling Jordt schrijft den 10den Januari: „Nog altijd is het hier oorlog en nog steeds is het einde er niet van te voorzien. Toch hebben wij in den laatsten tijd meer rust

gehad dan vroeger, omdat geen groote leger machten hier heen kwamen en de Boeren achter-Bethanie getrokken zijn. Wij hebben gedurende eenige maanden bij Wolhuterakop een klein Engelsch kamp gehad, dat ons zelfs eenige hulp heeft geboden. Maar ik moet u een terug bericht brengen. Broeder Fischen, die tot hertoe de stations Saron, Kana en Molote voor zijn rekening had, is den 10den December met vrouw en kind door de Engelschen naar Rustenburg overgebracht. Waarom? Ik weet het niet. Dit weet ik, dat hij niet een politiek oopunt niets verkeerd gedaan heeft. Hij heeft ook geen kinderen of bloedverwanten die aan de zijde der Boeren strijden. Toen hem onlangs zijn varkens door de Engelschen werden afgenomen, en ik hem aanriep om bij den Engelschen generaal hierover te klagen, om toch ten minste een bewijs voor schadevergoeding te krijgen, antwoordde hij, dat hij maar liever zwijgen zou, om groter kwaad te voorkomen. Zijn zwijgen heeft hem ten slotte toch niet gebaat. Wat ik met de groote gemeente Saron moet aanvangen weet ik niet. Zij tellt ongeveer 5000 zielen. Ik heb aanstonds aan den (Kafferkoning en aan den kerkeraad geschreven, dat zij tot den aldaar bevelvoerende generaal zouden gaan om hem te verzoeken, dat toch ten minste één zendeling zoo mogen terugkeeren, zoo niet Fischen dan toch Holdt. Wanneer deze dit niet wilde toestaan, dan moesten zij naar de groote heeren in Pretoria gaan.”

Voorziet deze zendeling mede, dat hij, als geen zendeling mag wederkeeren, de gemeente zal uitnodigen om zelve een ander onderwijzer of kerkeraadlid te kiezen, die dan de kleine kinderen kan doopen. Hij vreest dat zijn kudde anders zich tot de Aethiopiërs zal wenden, onder welken naam een eene secte aangeduid wordt, die de blanke zendingen verdringen en eene kerk van enkel negers stichten wil.

En dag later schrijft Jordt: „Zoo even wordt mij bericht, dat spoedig nadat de zendeling Fischen weggebracht werd, Kaffers uit Pekeng de heidensche stad bij Saron, zich naar Morgenzon begaven, om daar alles weg te nemen en het naar hunne huizen te brengen. Toen de koning van Saron, August Mokhatle, een Christen, dit vernam, liet hij de dieven bij zich komen, beval hun de weggenomen zaken terug te brengen en een boete van f 72 te betalen. Daarover werden deze lieden kwaad, gingen naar de Engelschen en beschuldigden hun eigen koning, dat hij tot de Boeren in verband stond; hetgeen volstrekt niet juist is. Op de beschuldiging der Kaffers werd de koning met eenige van zijn eerste mannen gevangen genomen en naar Rustenburg overgebracht, waar hij nog vertoeft.”

Men ziet hieruit, dat de Engelschen met Duitsche zendingen en zelfs met een Kafferkoning doen, wat zij reeds lang met de burgers der Zuid-Afrikaansche republieken en alle Afrikaanders deden: Ze gevangen nemen en straks terecht stellen, enkel op getuigenis van Kaffers, wier lügenachtigheid bekend is. Nog erger dan in Saron is het in het station Linokana gesteld. Daarentrent wordt het volgende gemeld:

„Sedert den vorigen herfst zijn alle Kaffers van Linokana gewapend. Er wonen daar twee Engelsche officieren, kolonel Levy en kapitein Pringle. De laatste is aangesteld tot inspecteur over de zwarten. Op een dag in December kwam plotseling een troep van 60 Boeren opdagen; zij wilden beproeven aldaar levensmiddelen te verkrijgen, doch hadden in last geen schot te lossen, daar zij niet tegen de Kaffers oorlog voerden! Zij namen kapitein Pringle gevangen, en wilden juist met hem wegrijden, toen op eens de zwarten, onder leiding van een Engelsch officier, bevel kregen om te schieten. Zes tot zeven werden verwond, en toch hielden de Boeren zich rustig, daar zij streng bevel hadden aan de zwarten geen leed te doen; zij schoten slecht hunne geweren in de lucht af, hetgeen ten gevolge had, dat de Kaffers zich achter muren en struiken gingen verschuilen. Op die wijze kregen de Boeren tijd en plaats hunne ten deele zwaar gewonden dwars over hunne paarden, en Joegen in galop daar van dan. Kapitein Pringle ontweek. Een van de gewonden, wiens paard doodgeschoten was, moesten zij achterlaten. Deze had een schot in het onderlijf en een door den enkel. Hij liet aanstonds den zendeling Jansen roepen, die de wonden voorloopig verband en een arts ontbood. De gewonde stierf den derden dag aan inwendige verbloeding, want de lever en de darmen waren zwaar gekwetst. Toen hij met veel pijn nederlag, beledigden hem eenige negers. Een zwarte duivel drong in de kamer om hem met zijn assegai dood te steken, maar de onderwijzer Jansen heeft hem hals over kop de deur uitgeworpen. Aan het station heeft de gewonde dag en nacht liefderlijke verpleging gevonden, maar onder groote pijn in lijf gestorven. De Boeren hebben den hoofdmans der Bahurutsi gemeenschap, om op den 2den Januari te Malmari te verschijnen, om zich wegens moord voor den krijgsraad te verantwoorden; als hij niet verschijnt, dreigen zij de stad in brand te zullen steken. Wij hopen dat zij deze dreiging niet ten uitvoer hebben gebracht.”

Deze regelen getuigen genoeg; wij hebben er niets aan toe te voegen. Dat er voor onze strijdende broeders in Zuid-Afrika bij voortdurend tot God geroepen worde!

Gemengd nieuws.

Gelijk bekend is, worden te München op Donderdag vóór Goeden Vrijdag door den vorst des lands aan twaalf oude mannen de voeten gewaschen. Het programma van het daarbij gevolgde ceremonieel luidt aldus: „Nadat de Prins-Regent, voorafgegaan door het groote gevecht, zich naar de Herkulesaal begeben heeft, treden de geestelijken binnen om de gewone kerkelijke handelingen te verrichten en het Evangelie te ringen, hetwelk door den assistent, begeleid door twee edellieden, aan den Prins-Regent en aan de prinsessen van den bloede aangeboden wordt om het te kussen. De eigenlijke voetwassing heeft daarna op de volgende manier plaats. De Koninklijke oppercamermeester reikt den Prins-Regent de kan over de subdiaken (in de Roomse kerk noemt men diaken, subdiaken) die nog niet tot priester gewijd werden, maar wel het recht erlangen om voor het volk te prediken) houdt het beken onder de ontbloote voeten der oude mannen. Zijne Koninklijke hoogheid begiet dan de voeten van alle oude mannen en droogt ze niet een door den koninklijken opperhofmaarschalk overhandigde doek af. Daarna kust de proost van het stift den gewassen voet der ouden. Als ook deze handeling verricht is, hangt de Prins-Regent aan elken ouden man een wit en blauw geruit (het wapen van het Koninkrijk Beieren) zakje om den hals, waarin zich het geschenk in geld, bestaande uit eenige goudstukjes, bevindt. Nadat daarna de geestelike aan het altaar de kerkelijke handelingen voltooit en met het maken van een buiging de maal verlaten heeft, begeeft de Prins-Regent, voorafgegaan door den grooten stoet, zich naar de appartemenen van het Koninklijk paleis.

WINCKEL.